

SLOVENSKI NAROD

Jutranja izdaja v Ljubljani:

vse leto K 12.—
pol leta „ 6.—
četrt leta „ 3.—
na mesec „ 1.10

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zjutraj.

Posamezna številka 4 vinarje.

Inserati: 65 mm široka peti vrsta 14 vin. Pri večkratni inserciji po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Jutranja izdaja po pošti za Avstro-Ogrsko:

vse leto K 18.—
pol leta „ 9.—
četrt leta „ 4.50
na mesec „ 1.60

Za inozemstvo celo leto „ 28.—

Upravništvo: Knafljova ulica 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Najnovejše vesti — Brzobjavna in telefonska poročila „Slov. Narodu“.

Obstrukcija Jugoslovanov.

Dunaj, 30. junija. V današnji seji proračunskega odseka so se primerile hude demonstracije in jako burni prizori. Poslanec dr. Ploj je zahteval, da se sprejme slovenski protest v protokol in je povdarjal solidarnost prizadetih Slovanov. Govornik je prepričal tudi nasprotnike. Malik je napadal vladni sistem, socialni demokrat Adler je utemeljeval stališče svoje stranke, povdarjajoč, da je njegova stranka ogledala pota »Slovanski Enoti«. Priznava pa pravice tudi Italijanom. Ob koncu debate se priglasil 16 govornikov še za splošno debato in 30 za specialno. Malik napada nemške tovariše silovito vehementno, dolžeč jih, da so izdali načela in koristi nemškega naroda in da služijo sovražnemu sistemu. Posebno ostro se je zaleval v nemške krščanske socialiste. Med Waldnerjem, Prochasko in krščanskimi socialisti so nastali silno burni prizori. Poslanec se kruto napadali drug drugega in se obsipali z vsakovrstnimi izbranimi psovki. Med drugim je krščanski socialc napad na vsenemškega Malika: »Vi ste norec! Ko bi vi ne bili norec, bi vas klofutal«. Malik je seveda odgovarjal v enakem tonu. Imenoval je Prochasko »Lümmel« in »Küppel«, mu vrgel še nekaj podobnih psov ob glavo in končno rekel: »Predlagam, da se meni objubljuje klofute sprejmejo v protokol današnje seje.« Malik je svoje dolgovestno in jako plitvo besedičenje končal ob 3/4 4. popoldne. Na vrsto je prišel hrvatski poslanec vitez Vuković. Za njim so govorili dr. Adler, Okuniewski, vodja italijanskih poslancev Conci, ki je z vno zastopal opravičene zahteve italijanskega naroda. Za njim je dobil besedo kranjski klerikalni poslanec Demšar. Izjavil je, da bo govoril ves večer, vso noč in do jutri zjutraj do 10. To naznanilo je vzbudilo med vladnimi strankami pravi strah. Tolikega odpora in tolike vstrajnosti niso pričakovale. Nekaj časa so stikali glave in šušljali, potem so prišli in ponudili v imenu večine proračunskega odseka kompromis. Ponudili so mu kompromis v tem smislu, da naj konča svoj govor oziroma, da naj ga pretrga v namen, da se seja za danes zaključí, ponudili so mu pa tudi, da bo v prihodnji seji, ki bo jutri popoldne lahko nadaljeval svoj govor. Demšar pa je odklonil kompromis. Demšar je ob 10. še govoril.

Kompromis sklenjen.

Dunaj, 30. junija. Ob 1/4 11. je poslanec Demšar svoj govor končal, ne, ker je bil utrujen, marveč ker je dr. Šusteršič posredoval kompromis v tem smislu, da se seja danes konča in jutri v petek ob 5. nadaljuje. Demšar dobi jutri prvi besedo.

Ploj v odseku.

Dunaj, 30. junija. Poslanec dr. Ploj je danes v svojem govoru v proračunskem odseku protestujoč glede zapisnika in zahtevajoč, da se sprejme vanj slovenski govori, odločno poudarjal solidarnost med Zvezo juž-

nih Slovanov in med klubom slovenskih klerikalcev.

Italijanska fakulteta.

Dunaj, 30. junija. Poslanec Skedl utemeljuje stališče nemško - nacionalne zveze proti predlogu o laški univerzi, in se sklicuje na to, da pomeni v prvi vrsti vseučilišna predloga reaktivacijo že obstalega vseučilišča. 2. Laška pravoznanstvo je v mnogih stvareh naraslo in zasluži, da dobi primerni zavod. 3. Za Nemce je odločilen političen moment zaveze z Lahi in s tem omogočenega vzdrževanja večine v državnem zboru. To je merodajno za Nemce in s tega stališča so Nemci za Dunaj kot sedež laškega vseučilišča, dasiravno jim to principijelno ne ugaja. Posl. Skedl apelira na južne Slovane, da naj opuste obstrukcijo, ker je naperjena proti kulturni zahtevi enega naroda in stavi proti vladni predlogi spremeni-valni predlog, naj se tekom štirih let od veljave tega provizorija, najkasneje pa v zimskem semestru 1914—1915 ustanovi italijanska fakulteta z italijanskim predavalnim jezikom v laškem jezikovnem ozemlju. Natančnejša določba sedeža se pridrži posebni postavi in je predložiti tozadevni načrt najkasneje v letu 1912. parlamentu. Vlada se pooblasti samostojno pravno fakulteto z laškim predavalnim jezikom ustanoviti provizorično z začetkom zimskega tečaja 1910.

Minister Stürgkh.

Dunaj, 30. junija. Minister Stürgkh je v svojem govoru razmotril najprej že znane nagibe, ki so vodili vlado pri presoji njene predloge o italijanski fakulteti. Opozarjal je na geografično lego Dunaja s posebnim ozirom na to, da je italijansko jezikovno ozemlje raztrgano in da je vsled tega za Italijane jako pripravna zvezna točka. Če se pa pravi, da se je na Dunaju bati narodnostnih nasprotij in spopadov med dijaštvom, je treba uvaževati, da je sedanja nameravana ureditev le provizorna, le mimoidoča uredba in da se za končno ureditev tega vprašanja šele pozneje izvrši. Obstrukcija Jugoslovanov je ministru nerazumljiva, ker je naperjena proti kulturni zahtevi in ker temelji na tem, da vlada po mnenju Jugoslovanov sploh odklanja slovensko zahtevo po lastni visoki šoli. Izjavil se je, da vlada ne stoji na tem stališču, marveč si pridrži o tem razsoditi samostojno.

Vuković v odseku.

Dunaj, 30. junija. Vuković je ožigosal vpliv ministrstva zunanjih del na notranjo politiko in da stoji Aerenthal pod pritiskom italijanske vlade, ki je sovražna Jugoslovanom. Jugoslovani morajo v interesu slovanstva in monarhije nastopiti proti namenom, da se v Trstu ustanovi italijanska fakulteta.

»Trieste«.

Dunaj, 30. junija. Iz Londona javljajo, da je angleški parnik »Box« našel ladjo »Trieste« na morju brez krmila in jo odpeljal v varen pristan.

Nesreča voj. zrakoplova.

Dunaj, 30. junija. Vojaske zrakoplov, ki je iz tukajšnjega arzenala danes odplul proti ogrski meji, se je pri Jablanici unel in je baje pone-srečilo 11 kmetov in en častnik.

Delavska zmaga.

Trst, 30. junija. Uprava tukajšnje mestne plinarne se je dogovorila s kranjsko industrijsko družbo, da ji bo ta dobavljala iz svojih plavžev v Škedenju za dobo petih oziroma desetih let vsako leto po deset milijonov kubičnih metrov plina. Ko bi prišlo do uresničenja te pogodbe bi bilo vrženih na cesto okoli 300 delavcev iz mestne plinarne. Glasom pogodbe bi se morala kranjska industrijska družba pri sprejemanju novih delavcev sicer ozirati v prvi vrsti na odpuščene delavce iz mestne plinarne, a ker znaša najmanjša plača v mestni plinarni pri 8urnem delu 4 krome 50 vin., a v škedenjskih plavžih pri 12urnem delu le 3 krome 8 vin., je umevno, da delavstvo mestne plinarne ne more biti zadovoljno z usodo, ki se mu jo hoče pripraviti. V načrtu pogodbe med upravo mestne plinarne s kranjsko industrijsko družbo je tudi določba, da mora mestna plinarna dati plavžem v slučaju stavke na razpolago svoje lastno delavstvo. S tem bi pa bilo v bodoče onemogočeno vsako uspešno delavsko gibanje za izboljšanje položaja delavstva v škedenjskih plavžih. Vsled tega se je tako delavstvo v mestni plinarni kakor v škedenjskih plavžih postavilo po robu nameravani pogodbi, ki bi prinesla kranjski industrijski družbi nad pol milijona kron čistega dobička na leto, a obenem spravilo ob kruh več sto delavskih družin. Vršilo se je radi tega že več protestnih shodov, katerih so se udeležili delavci vseh strank. No-coj ob 7. zvečer je bila seja mestne-ga sveta, katere dnevnega reda glavna točka je bila pogodba med mestno plinarno in kranjsko industrijsko družbo. Za isto uro pa je v socialno-demokratski organizaciji in v Narodni delavski organizaciji združeno delavstvo mestne plinarne in škedenjskih plavžev priredilo skupen protestni shod proti nameravani pogodbi. Ker je bila napovedana po shodu manifestacija po tržaških ulicah in izročitev na shodu sprejetih sklepov istočasno zborujočemu mestnemu svetu, je seveda vse mesto z napetostjo pričakovalo dogodkov no-cojšnjega večera.

Trst, 30. junija. Shoda se je udeležilo 600 delavcev. Sprejeta ostra resolucija, ki naj bi jo 5 članov broječa deputacija izročila županu in mestnemu svetu. Policija je zaprla delavstvu vse dohode na Mestni trg, kjer pa je že bilo zbranih več tisoč ljudi, ki jim je pa policija ubranila prodreti proti magistratu. V mestnem svetu je župan odstavil z dnevnega reda točko o pogodbi med plinarno in Kranjsko industrijsko družbo. Občina je pred delavstvom kapitulirala, kar je velika moralna zmaga Narodne delavske organizacije, ki je vodila celo akcijo. Aretiran ni bil nihče.

Mazzinijanci groze.

Trst, 30. junija. Zaradi veleizdaje v preiskovalnem zaporu sedeči Mazzinijanci poh številu 24, groze da bodo štrajkali z — lakoto.

Napaden policijski svetnik.

Trst, 30. junija. Danes zvečer so štirje težaki na cesti napadli policijskega svetnika Zenija in ga ranili.

Tržaški škof.

Trst, 30. junija. V tukajšnjih cerkvenih krogih se imenuje kot kandidat za mesto tržaškega škofa dr. Ivanič, prefekt v dunajskem Te-rezijanišču, ki je doktor prava in teologije in vživa v dvornih krogih mnogo simpatij.

Sokolski dom v Gaberju.

Celje, 30. junija. Navzlic vsem mahinacijam celjskega magistrata, vsemu hujskanju nemškega časopisja in težavam vlade se bo vender vršila 14. in 15. avgusta otvoritev Sokolskega doma v Gaberju pri Celju.

Shodi na Štajerskem.

Celje, 30. junija. Za kandidata narodne stranke Kaca so bili na praznik štirje shodi, ki so sijajno uspeli. Shodi so bili v Šmartnem ob Paki, kjer sta govorila dr. Kukovec in kandidat Kac, v Pesjem pri Vel-nju, v Razbodu in v St. Petru na Kronske gori.

Ormoški okrajni zastop.

Ormož, 30. junija. Za načelnika okrajnega zastopa je izvoljen zdravnik dr. Žižek, za njegovega namestnika veleposestnik, bivši poslanec Ivan Kočevar.

Poskušen samomor.

Celje, 30. junija. Tu si je hotel vzeti življenje neki poročnik pešpolka št. 87. Rana, ki si jo je prizadel, je malenkostna in je poročnik že zopet na nogah. Vzrok poskušnemu samomoru je afera, ki je nastala vsled razmerja tega nadporočnika z nedoletno hčerjo dimnikarskega mojstra Fuxa.

Nova planinska koč.

Ljubno (Štajersko), 30. junija. Otvoritev koč na Radohi v Solčavskih planinah se je vršila ob pičli udeležbi turistov. Največ jih je bilo iz bližnjih krajev. Koča, ki leži v lepi dolini 1470 m visoko, ima šest ležišč in je kaj pripravna.

Ali beg Firdus †.

Sarajevo, 30. junija. Danes popoldne je umrl predsednik bosanskega sabora, Ali beg Firdus.

Anglija in Srbija.

Belgrad, 30. junija. Med Anglijo in Srbijo je prišlo do razpora. Angleški poslanik je baje zapustil Belgrad, ker Srbija baje zanemarja go-spodarske interese Anglije.

Slov. kongres.

Sofija, 30. junija. Socialni demokratje in študentje agitirajo proti slovanskemu kongresu baje zato, ker pridejo tudi ruski reakcionarci. Narodno časopisje obsoja to gonjo.

Nepostavno gospodarstvo kranjskega dež. odbora.

V zadnjem zasedanju kranjskega deželne zbornice so prišli klerikalci na dan tudi s svojim načrtom, naj se pri Kranju sezida velika deželna električna centrala. Podjali so ta svoj predlog tako slabo, da so ga morali sami zavreči. Čeprav imajo večino, se niso upali ničesar skleniti in obveljal je predlog dr. Trillerja, naj se stvar prej temeljito preišče in najprej dožene, če sploh kaže, zazidati milijone v električno centralo in če je sploh kaj upanja, da bo podjetje uspevalo. To preiskovanje je seveda še komaj začeto in živa duša še ne ve, kakšen uspeh bo imelo. Nihče ne ve, če bo mogoče in če bo kazalo zidati centralo. A vzlic temu kupuje deželni odbor že sedaj tam gori mline in posestva, čeprav ga deželni zbor v to ni pooblaštil in mu ni v ta namen dal nobenega kredita na razpolaganje. To postopanje deželne odbora je predrzno postavljanje, kajti dež. odbor nima nobene pravice, porabljati denar za namene, za katere nima dovolila deželne zbornice. Stvar je toliko škandaloznejša, ker je veliko več verjetnosti, da se deželna centrala ne bo gradila, kakor pa da se to podjetje vstanovi. Sploh pa ni še prav nobenega vzroka in prav nobene potrebe, že sedaj odkupovati mline in hiše in je to brezvestna samovoljnost deželne odbora. S tem protipostavnim kupovanjem mlinov in hiš bo morda pomagano klerikalnemu pristašu Tomažu Pavšlarju v Kranju, deželi Kranjski pa nič. Dejstvo, da se deželni odbor upa tako nepostavno postopati, ga postavlja milo rečeno v jako čudno luč in nalaga deželnemu zboru dolžnost, natančno kontrolirati, kako porablja deželni odbor deželni denar.

Zapuščina

Družbi sv. Cirila in Metoda.

O zapuščini pokojnega Karla Kotnika »Družbi sv. Cirila in Metoda« se je v zadnjem času mnogo govorilo in razpravljalo.

Sedaj je stvar definitivno rešena in sicer natanko tako, kakor je želel pokojni velik narodni dobrotnik Karel Kotnik.

Ker naša javnost zanima, kako visoka je dedščina, ki pripade naši šolski družbi po pokojnem dobrotniku Kotniku, smo se informirali na merodajnem mestu in izvedeli to-le:

Dedščino tvorijo: 1. 4 hranilne knjžice, a 100.000 K v skupnem znesku 400.000 K;

2. kupnina za Kotnikovo polovico graščinskega posestva »Turn am Hart« v znesku po 230.000 K, torej skupaj 630.000 K.

K tej svoti v gotovini še pridejo razni vrednostni papirji kakor 9 ljubljanskih srečk, 5 delnic »Narodne tiskarne«, 1 delnica »Narodnega doma« v Novem mestu itd. Ker je

»Družba sv. Cirila in Metoda« po oporoki dolžna izplačati pokojnikovim sestram Ani, Emi, Matildi in Mariji volila, po 50.000 K in dva nadaljna legata po 2000 K in 1000 kron, ostane družbi čiste dedščine 427.000 kron.

K temu še pripominjamo, da je g. Josip Lenarčič v smislu pogodb, sklenjenih s pokojnikom, prevzel vse njegove obveznosti, torej tudi eventualni preživitev pokojnikovim sestram, vreden okroglo 200.000 kron.

Skoro istočasno s Kotnikovo zapuščino, se je končala tudi zapušćinska zadeva po pokojnem Viljemu Pollaku, oziroma njegovi soprogi Pavli.

Po Pollaku je »Družba sv. Cirila in Metoda« podedovala okroglo 150.000 kron. Vsa ta vsota je že v njenih rokah.

V blagajni »Družbe sv. Cirila in Metoda« je torej sedaj v gotovini glavica okroglo pol milijona kron, svota, v kateri se pač pred par leti ni nobenemu Slovencu sanjalo, da bo jo kdaj imela v posesti naša šolska družba. Seveda se bodo od glavice porabljale samo obresti in bo morala narodna požrtvovalnost slej ko prej podpirati družbo, da se pokrije razloček med družbenimi potrebšćinami in med njenimi dohodki iz Kotnik-Pollakove glavice.

Sram jih bodi!

Minoli praznik so po različnih cerkvah z lece zlorabljali ime družbe sv. Cirila in Metoda za umazano reklamo za klerikalno »Stražo« ter pozivljali navzoče, da naj pristopijo družbi, katera je že na tisoče in tisoče slovenskih otrok rešila potujćevanja. Letnina da znaša le 48 vinarjev. Za »Stražo« delajo torej reklamo z zaslugami, ki si jih je za slovenski narod pridobila družba sv. Cirila in Metoda! Delo družbe sv. Cirila in Metoda izdajajo za delo »Straže«, da bi ljudi prevarili in jih vjeli v svoje zanjke. Zdj tudi razumemo, kako da so postali klerikalci kar naenkrat tako goreči čestilci slovenskih blagovestnikov, za katere niso imeli prej nič posebne ljubezni. Tako početje kakor je zgoraj opisano, je nepošteno in duhovnikom, ki imajo v sebi tako malo časti, da uganjajo take nepoštenosti, se ne more reči nič drugega, kakor: Sram vas bodi!

Čuki v Šmarju.

Na praznik v sredo so imeli Čuki na dvorišču bivšega župana Škrjanca v Šmarju shod. Obnesel se je prav klavrno, kajti udeležba je bila majhna, navdušenja pa nič. Kmetška dekleta so se iz Čukov norea delala, ker niti tako ne znajo korakati, kakor veterajnerji. Videč, kako nerodno krevljajo Čuki, je neko poredno dekle na glas zaklicalo: »Tako hodi jo, kakor bi imeli parklje namesto nog«. Postavljen je bil slavolok z napisom in na enem mlaju je bila tudi zastava, na drugem pa je ni bilo. Najbrž jim jo je veter odnesel. Pra-

vijo, da je shod počastil tudi dež. odbornik dr. Lampe in tam kozolce preobračal. Druge nesreče ni bilo. Če je krečmar po odhodu Čukov res jokal, se mora šele izkazati.

Dicenta contra škof.

Znani proces med bivšim oskrbnikom gornjegrajske graščine Dicento in ljubljanskim škofom se bo pri ljubljanskem deželnem sodišću nadaljeval dne 8. in 9. julija. Dicenta toži svojega bivšega gospodarja na ogromno odškodnino.

Popihal jo je!

Od 27. junija t. l. pogrćajo Ivana Ranta, pekovskega mojstra iz Spodnje Šiške. Ker je Rant zapustil mnogo dolgov pri različnih trgovcih in drugih zasebnikih, ni izključeno, da jo je mož popihal v Ameriko.

Fantovsko maščćevanje.

Trije fantje iz Zgornje Senice so klicali po domači vasi dekleta. A klicali so brez uspeha. Ker se jim ni nobena oglasila, jih je prišla taka jeza, da so se razbili več šip in en okvir. Dekleta so te tri fante spoznale po glasovih in tako so jim prišli orožniki na sled. Fantje se opravićujejo, da je zanje najvećja sramota, da jim prav nobeno dekletu ni hotelo odpreti...

Policijske vesti.

Nesreća.

Ko je vćeraj peljal hlapec Jakob Trojanšek po Emonski cesti seno in sedel na vozu, se mu je v ovinu zvrnil voz ter je padel tako nesrećno, da se je na glavi in levi nogi težko poškodoval. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Reklamno desko

so ponoćnjaki odnesli pri tvrdki Rossmann in Tschurn na Sv. Petra nasipu in s tem lastnikoma napravili 100 K škode.

Ogenj.

Vćeraj okoli 2. popoldne je začelo goret na Glineah pri posestniku Beliću, po domaće v Bonifacijji. Zgorrel je hlev, šupa in kozolec. Zraven stojećo hišo so ognjegasci ohranili. Na lice mesta je prišla tudi požarna bramba iz Ljubljane pod poveljstvom g. Štrigeljina, ki so ob pol 5. popoldne, ko je bila nevarnost, da se ogenj razširi preprećena, odšli domov. Govori se, da so zažgali otroci.

Iz sodne dvorane.

Okrajno sodišće ljubljansko.

Prozaićen konec ljubezni. Mihelćićeva iz Most je bila že par mesecev prav do ušes zaljubljena v posestnikovega sina Korošca. In on seveda v njo. Prav veselo so jima tekli dnevi, ko sta srkala iz opojne čaše ljubezni. On ji je prisegal večno zvestobo in ona njemu. Ali kakor nič ne traja večno, tako tudi ljubezen in zvestoba ne, posebno še ženska zvestoba. Vćasih se kar brez posebnih zunanjih vzrokov izpremeni celo v

neprijateljstvo. Nekaj takega je bilo z Mihelćićevo in Korošcem. — Maja meseca je obiskal Korošec proti vćeru Mihelćićevo in pri tej priliki je — kakor pravi — »pod povštram« na postelji svojega ljubljene dekleta našel dva prstana. Veiiko bi zanje zlatar sicer ne dal, za oba k večjemu deset kron. Za Korošca pa sta seveda imela veliko večjo vrednost, in zato ju je kratkomalo »konfisciral«, ali — da se lepše izrazimo — vzel si ju je »za spomin«. Metka pa s tem ni bila preveć zadovoljna in večkrat je zahtevala prstana nazaj. Po dolgem moledevanju je res enega dobila, drugega pa je njen oboževalec »izgubil«. In v dekletovem sruju je vstal srd, ljubezen je iz njega izpuhtela, pozabljene so bile obljube zvestobe. Vćeraj pa se je ubogi fant moral zagovarjati zaradi — tatvine. Sodnik mu je odmeril tri dni zapora, kjer bo lahko — če jo zna — pel znano arijo iz »Rigoletta«: »Ženska le vara nas — ali pa kaj podobnega.

Buren prizor na Poljanski mitnici. Mitničar na Poljanah nima posebno veliko dela, ker so Poljanski most podri, ali še pred par tedni je njegovo strogo oko imelo mnogo dela, da je vestno pazilo na tiste ljudi, ki bi hoteli kaj prepovedanega vtihotapiti v mesto. Z eno besedo: mitničar na Poljanski cesti bi bil mož po volji posvetni in duhovski gospodski — ako bi ne bil časih malo prehud. Nevljudnost proti nepoštenim tihotapcem bi mu človek nazadnje še prizanesel, toda nasproti poštenim ljudem, posebno še, če so nežnega spola — tega pa nikakor ne. — Par tednov je temu, ko je šla po bivšem Poljanskem mostu proti mestu občespoštovana gospa. V vsaki roki je nesla — bliža se namreć doba kislih kumar — veliko steklenico pravega vinskega jesiha. Od te robe je bilo treba plaćati na mitnici šest vinarjev. Nesreća je hotela, da je gospa imela pri roki samo dvavinarska novca, ostalo pa v groših in dvajsetvinarskih novcih. Zato je dala mitničarju groš, kajti prava Poljanćanka ne ostane rada dolžna niti dveh vinarjev, če ni treba. Pa glej ga spaka, tudi mitničar v začetku ni imel drobiža, da bi bil gospej dal iz groša nazaj štiri vinarje. V začetku — pravim, kajti po dolgem debatiranju je le izvlekel iz žepa potrebne štiri vinarje, obenem pa je izrekel grozno sumnjo, da mu gospa še ni dala groša. Svojo trditev je podkrepil z različnimi neprimernimi izrazi, kakor »goljufica« itd. To je bilo pa res preveć gospej, ki še nikoli ni nikogar ogoljufala. Vćeraj je moral svoje postopanje mitničar zagovarjati pred tukajšnjim okrajnim sodišćem — pravzaprav zagovarjal se sploh ni, ampak je molće vse priznal. Ker je pa gospa, dasi stroga, vendar tudi mehka in usmiljenja polna žena, je mitničarju žalitev odpustila. Družba sv. Cirila in Metoda pa se bo tekem meseca julija obogatila za 20 kron — šle bodo iz žepa mitničarja

LISTEK.

Zaljubljeni kapucin.

Vesela povest iz ljubljanske preteklosti.

I.

Na cvetno nedeljo v Gospodovem letu 1809. se je zgodila usodepolna prememba v življenju patra Angelika, najmlajšega prebivalca ljubljanskega kapucinskega samostana.

Ta dan je bil pater Angelik poslan na Posavje, da nadomesti nenedoma obolelega domaćega duhovnika, in opravil je cerkvene posle, da bi nihće bolje ne mogel. Na prižnici je grmelo in treskalo, da so se moškimi jezili lasje in da so se ženske jokaje prekrizavale. Pater Angelik je pestil moške in krtačil ženske tako, da so po končanem opravilu se vsi zbegani plazili na svoje domove.

»Ampak hud je, kar se da je hud,« so priznavalo šepetali moški, ženske pa so v tihem občudovanju vzdihovale: »goreći so pa, goreći, kakor živ ogenj.«

Hud in goreći je bil pater Angelik v resnici, toda samo kadar je stal na prižnici, ali sedel v spovednici, drugaće pa je bil zelo prijazen in šaljiv mož in se je za izveličanje svoje duše veliko manj brigal, kakor za blagor svojega telesa. Kadar je sedel za dobro obloženo mizo in pri polnem bokalu, takrat je pozabil na ves svet in najhitreje na svoj meniški stan in na svoje redovniške obljube.

Nesreća njegova je bila, da ni poznal nobene mere in nobene meje in zlasti bokala ni dal iz rok, dokler ga ni izpraznil do zadnje kapljice.

Tako se mu je zgodilo tudi na Posavju na cvetno nedeljo. Postregli so mu v župnišču z dobro kapljico in pater Angelik je pil in pil, dokler ni postal ves vrtoglav. Strahoma je spoznala farovška služkinja, da je patru Angeliku preveć postregla. Nele, da se navsezadnje že skoraj ni mogel vzdrževati na nogah, marveć postal je celo preprijazen s pobožno in okroglo služkinjo in vse je kazalo, da bi ji rad z rokami razodel svoja čustva.

»Ježeć, gospod — ali so pijani?« je plaho umikajoć se vpraševala služ-

kinja in držala roke od sebe, da bi se ji veseli pater ne mogel približati.

»Kaj, pijan — kdo pijan?« se je razhudil pater Angelik. »Pijani so kmetje, pijani so šuštarji, če pa se ga duhovnik naleze, se reće: gospodu je slabo. Zapomni si to!«

Razburjena služkinja pa ni imela časa razmišljati o tem poduku patra Angelika, nego je pohitela iz sobe ter poklicala cerkovnika, naj spravi vinjenega meniha na voz in ga pelje v Ljubljano.

To pa ni bila lahka stvar, zakaj na mizi je stal še skoro poln bokal in pater Angelik se vzlic vsemu cerkovnikovemu prigovarjanju nikakor ni hotel od njega loćiti. Naposled sta se s cerkovnikom sporazumela na ta način, da je vsak malo odnehal; cerkovnik je moral dovoliti, da je pater vzel bokal seboj na voz, pater pa se je udal, da se z bokalom takoj odpelje.

Začetkoma je šlo vse dobro. Tiho je sedel Angelik na vozu in srkal rujno vince. Toda čim bolj se je voz bližal Ljubljani, toliko bolj so vplivali vinski duhovi in naposled je začel nesrećni pater krićati in divjati, da

je cerkovnika stresala groza. Pater je privzdigoval roke in noge, vihtel bokal, ki ga je bil do polovice izpraznil, in naposled v mestu začel prepevati s svojim mogoćnim glasom nepobožne pesmi, da je kar odmevalo od hiš. Prav ko sta vozila po najbolj obljudeni ljubljanski ulici, je pater Angelik celo na vozu vstal, prešerno zavihtel bokal ter začel prepevati starodavno pesem:

Časih sem ležal pri puncu,
pri puncu zavberski,
oh zdaj pa moram ležati
na prični kafecinarski.

Ljudje, ki so se mudili na ulici, so se z divjim smehom zapodili za vozom. Vse je krićalo in prepevalo: oh zdaj pa moram ležati na prični kafecinarski. Cerkovnik je tolkel okrog sebe in po konju kar je mogel, a vse ni nič pomagalo. Mladine ni mogel prepoditi, staro kljuse pa je bilo bića tako vajeno, da udarci niso pospešili njegovih korakov. Množica je tekla poleg voza in ponavljala brez prestanka Angelikovo pesem, pater sam pa je tulil nadaljne kitice svoje pesmi, kakor bi hotel podreti zidove ljubljanske.

(Datje prihodnjć.)

na Poljanah. Pa je vender lepo, če se take stvari, ki se nazadnje venderle samo v hipnem razburjenju zgođe, lepo poravna in tako, da ima slovenstvo korist.

Razne stvari.

Parnik »Trieste«.

»Frankfurter Zeitung« je dobi'a brzovjav iz Kalkute, da so na maskatski obali opazili pogrešani parnik »Trieste«. Tržaški »Piccolo« je izdal posebno izdajo. V Trstu je nastalo veliko razburjenje. Sorodniki mornarjev tega parnika so hiteli v Lloydovo palačo, da poizvedo resnico. Toda direkcija je izjavila, da ne ve ničesar o tem. Parnika torej niso videli. Danes je deveti dan, odkar bi moral parnik normalno prispeti v Bombay. Tudi preje so imeli parniki zamude po 10 do 12 dni. V indijskem oceanu je tak hud monsun, da se vsled megle in dežja ne vidi niti 3 morske milje daleč, vsled česar je tudi zasledovanje parnika tako težko. Lloydova direkcija zatrjuje, da se ni bati kake nezgode, a verjeti jih nihče prav neče, vse je v strahu, da se je parnik potopil.

Hofrichter.

Kakor nek aradski list poroča, je dobil poveljnik aradske garnizije od vojnega ministrstva brzovjavno poročilo, da bodo Hofrichterja prepeljali v aradsko trdnjavo. V Aradu pričakujejo Hofrichterja v dveh do treh dneh. Kakor se poroča z Dunaja, bo ta vest skoraj gotovo resnična.

Samomor pariškega bankirja.

Bankir Albert Porlitz, stanujoč v Parizu, si je pognal iz revolverja pet krogel v glavo ter skočil potem iz tretjega nadstropja na dvorišče. Porlitz je preje zastopal dunajsko »Bodenkreditanstalt«. O vzrokih samomora ni ničesar znanega.

Avstrijski vojaški zrakoplov na Ogrskem eksplodiral.

V soboto ob 7. zjutraj se je iz dunajskega arzenala vzdignil vojaški zrakoplov »Hungaria«. V njem so bili stotnik Hoffory in nadporočnik Hofstätter. Zrakoplov se je v Nevstri spustil na tla. Ko so ga zlagali, je naenkrat eksplodiral. Nadporočnik Hofstätter je bil težko ranjen. Velika množica se je zbrala ter gledala, kako se bo zrakoplov spustil na tla. Toda ti gledalci so morali drago plačati svojo radovednost. 15 gledalcev je bilo težko ranjenih.

* Zeppelinov zrakoplov VII. se zopet ponesrečil. Občudovanja vredno je, s kakšno energijo hoče stari Zeppelin navzlic vsem dosedanjim ponesrečenim poskusom dokazati, da je njegov zrakoplov vodljiv. Tudi zadnji vzlet njegovega zrakoplova dokazuje, kako ponesrečena je njegova ideja. V torek se je zopet ponesrečil Zeppelin VII. ali Deutschland. Zrakoplov je nedaleč od Tevtooburškega gozda padel na tla. Bil je popolnoma raztrgan. Zapletel se je med vejevje in ni nobenega upanja, da bi ga mogli še rešiti. V gondoli je bilo par žurnalistov in dva vodnika, od katerih pa ni bil nihče ranjen. Tudi stroji so popolnoma polomljeni. S tem zrakoplovom je hotel Zeppelin priti na Dunaj.

* Tudi zrelostna naloga! Nemški časniki prinašajo vest, da so v Bambergu absolventinje (samostanske) višje deklishe šole, torej po priliki šestnajstletna dekleta, za zrelostno nalogo iz verstva dobile sledeči tema: »Es ist ein Brief an eine Freundin zu richten, die ihre Unschuld verloren hat und deshalb Selbstmord begehen will.« (Napišite pismo prijateljici, ki je izgubila nedolžnost in se vsled tega hoče usmrtiti!) Prekrasen naslov, osobito še iz verstva, in to v dobi, ko si vzgojeslovci belijo glave, kako mladini brzdati vsled življenjskih razmer našega časa itak že prerazgoreto fantazijo.

* Aretacija barona Ungern-Sternberga. Kakor poročajo ruski listi je stal aretirani časniki baron Ungern-Sternberg v najozjem stiku z avstrijskim poslaništvom. Prinašal je poslaništvu razne ruske vojaške tajnosti, za kar je dobil plačilo v denarju. Ko so preiskali njegovo stanovanje, so dobili dokaze in potrdila o prejemu tega denarja. Nekateri listi

celo poročajo, da je avstrijski vojaški agent major Spanski že zapustil Petrograd. Ta major se je baje najbolj posluževal aretirane barona.

Ljubljanski škof dr. Jeglič, ljubezen in ženstvo.

Spisala Z o r a.

Že lepo vrsto let se bavi ljubljanski škof z različnimi vprašanji, ki so v zvezi z ženstvom. Slišala sem, da je že na duhovniškem shodu l. 1906. vzbudil začudenje s svojimi razpravami o spolnih stvareh. Tudi sem od duhovnikov izvedela, da je škof že takrat v »Škofijskem listu« nekaj pisal o teh zadevah in da je izdal o njih l. 1908. celo debelo latinsko knjigo »Synodus dioecesis Labacensis«. Ne znam latinski in ne vem, kaj je škof povedal v ti knjigi, pač pa so mi duhovniki pravili, da je že v ti latinski knjigi precej vse to, kar je bilo pozneje popisano v škofovi rdeči brošuri v slovenskem jeziku in je povedano tudi v njegovem najnovejšem delu, v vijoličasti brošuri.

Ljubljanski škof se torej že štiri leta peča z ženstvom. Ne dvomim, da je mnogo razmišljeval in mnogo učenih knjig prebral, a vendar mu moram reči, da govori o ženstvu in o ljubezni ravno tako, kakor slepec o barvah. Kaj pa ve škof o ženskah in o ljubezni? Nič, oziroma le to, kar je čital. Kako more študirati človek misliti, da je mogoče ženstvo in kar je z njim v zvezi spoznati iz knjig, to mi ni šlo nikdar v glavo. Rada verjamem, da ima škof s svojimi bukvicami najboljše namene, a vendar sem se njegovim naukom in njegovim izvajanjem vedno samo smehljala in sem škofa pomilovala, da se v svoji večkrat skoro otročji gorečnosti tako izpostavlja zaslužnim obsodbam in celo posmehu.

Doma sem iz katoliške hiše, v katero so duhovniki kaj radi zahajali, in vzgojena sem v samostanu. Poznam torej mišljenje cerkvenih krogov in cerkveno vzgojo v spovednici in v samostanski šoli, poznam pa tudi življenje od vesele, še bolj pa od bridke strani. Ni torej neskrumno, če povem svoje mnenje o škofovih naukih glede ljubezni in glede ženstva.

Po cerkvenih naukih je najpopolnejša čistost, telesna in duševna, vzor vseh človeških vzorov in največje zasluženje pred stvarnikom. Tako uči tudi ljubljanski škof. Ta nauk ne zahteva nič manj in nič več, kakor da naj človek zatre tisto nagnenje, ki mu ga je vcepila narava in ki je prirojeno ter se ne da priučiti niti privzgojiti; tisto nagnenje, od katerega je odvisen obstanek človeštva in vseh živih bitij sploh. Če bi ne bilo tega mogočnega nagnenja, ki ga noben nauk in nobena postava ne more zadušiti, bi bil človeški rod že davno izmril, in ne bilo bi ne živili, ne rastle na zemlji, svet bi bil puščava in ničesar tega bi ne bilo, kar sta človeški um in človeška roka tekom tisočletij ustvarila velikega in krasnega.

Po cerkvenih naukih je bog ustvaril vse, kar obstoji. Ustvaril je človeka in vsa njegova nagnenja, torej tudi ljubezenski nagon. Kar je pa bog vsadil v človeško srce, to ne more biti slabo, saj je bog neskončno moder in vsled tega tudi zatiranje in zaduševanje prirojene ljubezenskega nagnenja ne more biti zasluženje, kakor tudi zadovoljevanje tega nagnenja ne more biti greh.

To spoznavamo ženske veliko bolje kakor moški in če tudi z besedami ponavljamo nam privzgojeni in umetno vcepljeni nauk, da je devištvost stanje popolnosti, vendar tega nobena ženska zdravega razuma ne verjame. Stanje popolnosti in največje zasluženje za vsako žensko je materinstvo, ne pa devištvost, zakaj materinstvo pomeni izpolnitev naravne in božje postave in izpolnitev svete naloge ohraniti človeški rod. Ženska je vstvarjena, da postane mati, ne pa da ostane v devištvu in prepričana sem v dno svoje duše, da ima ena dobra mati več zasluženja pred bogom, kakor tisoč žensk, ki so si z ohranitvijo devištvostv hoteli kupiti vstop v nebesa.

Za kratek čas.

Za kratek čas.

Tone: Poglej prijatelj ono-le damo, tisto z velikanskim klobukom. Kdo bi mislil, da ima ta ženska na vesti 172 zakonolomstev in 23 detomorov.

Pepe: Ni mogoče!! Kdo pa je? Tone: Naša gledališka ljubimka.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslavšek.

Eng. Franchetti

v Ljubljani, Sodnijska ulica 2, nasproti kavarno »Evropa«
priporoča svojo elegantno in higijenično urejeno

brivnico
in prodajo raznih dišav in kozmetičnih predmetov. Svoji k svojim!

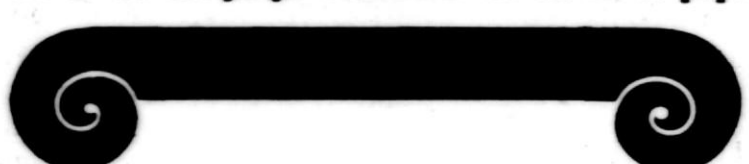

Christofov učni zavod

se nahaja v hiši gosp. župana, Sodna ulica št. 2.

Vpisovanje

od 1. do 15. julija vsak dan od 12. do 3. pop.

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 30. junija 1910.

Termin.

Pšenica za oktober 1910. za 50 kg 9 25
Rž za oktober 1910 za 50 kg 6 83
Koruzna za julij 1910 za 50 kg 5 25
Oves za oktober 1910 za 50 kg 7 30

Efektiv.

10 ceneje.

Slovinci in Slovenke! Ne zabite družbe sv. Cirija in Metoda!

Borzna poročila.

Ljubljanska

»Kreditna banka v Ljubljani«

Uradni kurzi dunajske borze 30. junija 1910.

Naložbeni papirji.	Denar	Blago
4 2/2% majeva renta	94:20	94:40
4 2/2% srebrna renta	97:95	98:15
4% avstr. krona renta	94:15	94:35
4% zлата	116:55	116:75
4% ogrska krona renta	92:25	92:45
4% zлата	113:45	113:65
4% posojilo dež. Kranjske	96:50	—
4 1/2% bos.-herc. železniško	99:10	100:10
posojilo 1902	94:40	95:40
4% češka dež. banka k. o.	94:40	95:40
4 1/2% zást. pisma gal. dež. hipotečne banke	109:75	110:50
4 1/2% pešt. kom. k. o. z 10% pr.	102:10	103:10
4 1/2% zást. pisma Innerst. hranilnice	98:50	99:50
4 1/2% zást. pisma ogr. centr. dež. hranilnice	98:75	99:75
4 1/2% z. pis. ogr. hip. ban.	101:40	102:40
4 1/2% obl. češke ind. banke	99:75	100:75
4% prior. dolenskih žel.	97:50	98:50
3% prior. juž. žel. kup. 1/2 1/2	264:50	266:50

Srečke.	Denar	Blago
Srečke od l. 1860 1/2	237—	243—
od l. 1864	323—	329—
„ tizske	156:10	162:10
„ zem. kred. I. emisije	295—	301—
„ „ II.	275—	281—
„ ogrske hip. banke	245—	251—
„ srske à frs. 100—	109—	115—
„ turške	258:25	261:25
Kreditne srečke	530—	540—
Inomoške	114—	—
Krakovske	120—	130—
Ljubljanske	80—	84—
Avstr. rdeč. križa srečke	64:50	68:50
Ogr.	38:25	42:25
Dunajske kom.	531—	541—

Delnice.	Denar	Blago
Južne železnice	115:25	116:25
Državne železnice	751—	752—
Avstr. kreditne banke	669:25	1834—
Ogrske	1824—	—
Živnostenske	261—	262—
Alpinske montan	743—	—
Praške žel. ind. dr.	2759—	2769—
Rima-Murányi	687:40	688:40
Trboveljske prem. družbe	259—	262—
Avstr. orožne tovr. družbe	704—	707—
Češke sladkorne družbe	227—	230—

Valute.	Denar	Blago
C. kr. cekin	11:34	11:39
20 franki	19:10	—
20 marke	23:50	—
Sovereigns	24—	—
Marke	117:40	—
Laški bankovci	94:80	—
Rublji	2:54	—
Dolarji	4:84	—

Usojam si vljudno opozoriti, da sem prevzel 9

glavno zastopstvo »Prve Češke« življenjske zavarovalnice.

Nadalje opozarjam, da preskrbujem kulantno

vsakovrstna posojila in kredite

kakor: trgovske, stavbne, hipotekarne, uradniške in menične kredite.

Leo Franke, Ljubljana, Kongresni trg 6, I. nadstr.

Zelo ceno! Zelo ceno!

Priporoča se

M. Kristofič-Bučar.

Stari trg št. 23, Ljubljana, nasproti Zalaznika.

Zadnja moda

BLUZE zgornja **KRILA** spodnja

svilene in žipkaste od 10 K do 50 K; volnene in batistne od 5 K do 30 K; dilenaste in druge od . . 3 K do 20 K.

volnena vrhnja od . . 6 K do 40 K
svilnata spodnja od 20 K do 36 K
iz drugega blaga od 2 K do 20 K

Nočne halje in fine kostume
od 10 K do 40 K. od 10 K do 40 K.

otročje oblekice in krstne oprave
od 2 K do 20 K. od 3 K do 16 K.

Perilo, predpasnike, moderce, otročje klobučke, kapice in vsake druge modne in drobne blage iz solidnih tovarov po najnižji ceni.

Naročnikom pošljem tudi na izbiro.

Zelo ceno! Zelo ceno!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Delniška glavica:
K 5.000.000.—
Rezervni zaklad:
K 450.000.—

Obrestuje denarne vloge po 4 1/2%, čisto, eskomptuje menice in devize, vnovčuje kupone; kupuje in prodaja vrednostne papirje in srečke po dnevnih kurzi. Preskrbuje nakazila in izplačila na vsa tu- in inozemska mesta. — Stalna zveza z Ameriko.

Podružnice:
v Spljetu,
Celovcu, Trstu,
Sarajevu.

Član dunajskih in berlinskih prevoznikov povišstva. — Sprejema vse v spedicijo spadajoče prevoznine iz vseh in v vse kraje, po najnižjih tarifih. — Prevaža povišstvo v novih patentovanih povišstvenih vozeh na .-. vse kraje, tudi v inozemstvo. .-. .

Spedijsko podjetje

Bavarski dvor **JOS. ŠKERLJ** v Ljubljani Bavarski dvor
Ustanovljeno leta 1908 Ustanovljeno leta 1908

Sprejema na zalogo razno blago, povišstvo itd. Krasna, suha in čista skladišča so na razpolago. — Nabiralni promet Dunaj-Ljubljana in obratno zastopan v vseh večjih mestih. Moj zastopnik na Dunaju je **Karl Lawi**, spediter, Dunaj I., Schulhof šte. 6.

.-. Največji, najvarnejši slovenski denarni zavod.

Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 3.

.-. Največji, najvarnejši slovenski denarni zavod.

Denarni promet do 31. decembra 1909 nad 518 milijonov kron.

Obstojećih vlog nad 38 milijonov kron.

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

Za varnost vložnega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z svojo močjo. Izguba vložnega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. deželni vladi, izključena vsaka spekulacija z vložnim denarjem. Vloge se sprejemajo vsak dan in se obrestujejo po 4 1/4% brez odbitka; nevzdržane obresti se pripisujejo vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema

vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Posola na zemljišča po 5% obresti in proti amortizaciji po najmanj 1/4% na leto. Daje posojila na menice in vrednostne papirje.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike, v podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov pa kreditno društvo.

Dolžnost

vsakega Slovenca je, da sklene zavarovalno pogodbo bodisi za življenje, ali pa proti požaru le pri slovanski banki »SLAVIJI«.

Podpirajmo torej domač slovanski zavod, da more nalogo, ki si jo je stavil, izpolniti v najširšem obsegu.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi
je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji.

.-. Ogromni rezervni fondii K 48.812.797.— jamčijo za popolno varnost. .-. .

Banka „SLAVIJA“ ima posebno ugodne in prikladne načine za zavarovanje življenja.
Banka „SLAVIJA“ razpolaga z najcenejšimi ceniki za preskrbljenje za starost, za slučaj smrti roditeljev, za dobo otrokom.
Banka „SLAVIJA“ razdeljuje ves čisti dobiček svojim članom.
Banka „SLAVIJA“ je res slovanska zavarovalnica z vseskozi slovansko - narodno upravo.
Banka „SLAVIJA“ gmotno podpira narodna društva, organizacije in prispeva k narodnim dobroteljskim namenom.
Banka „SLAVIJA“ stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva.

Vsa pojasnila daje drage volje

generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani.

Slovenci!

Oklenimo se z vsemi močmi gesla: »Svoji k svojim!«

Osamosvojimo se na narodno - gospodarskem polju!

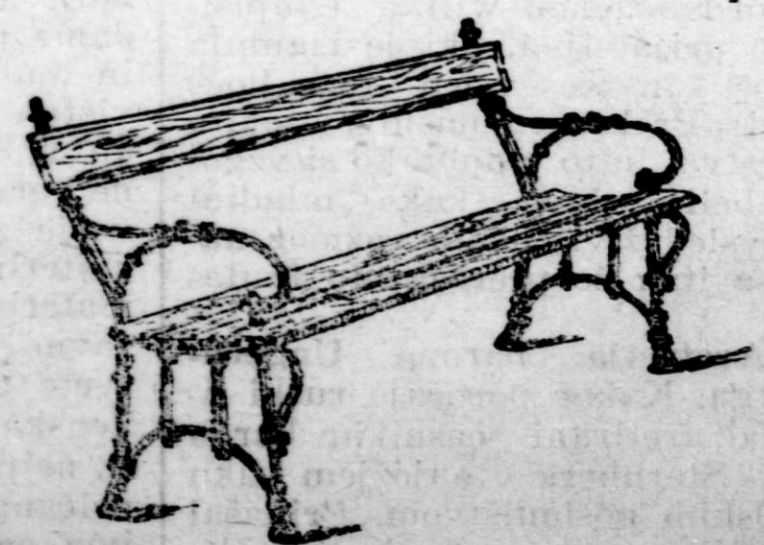
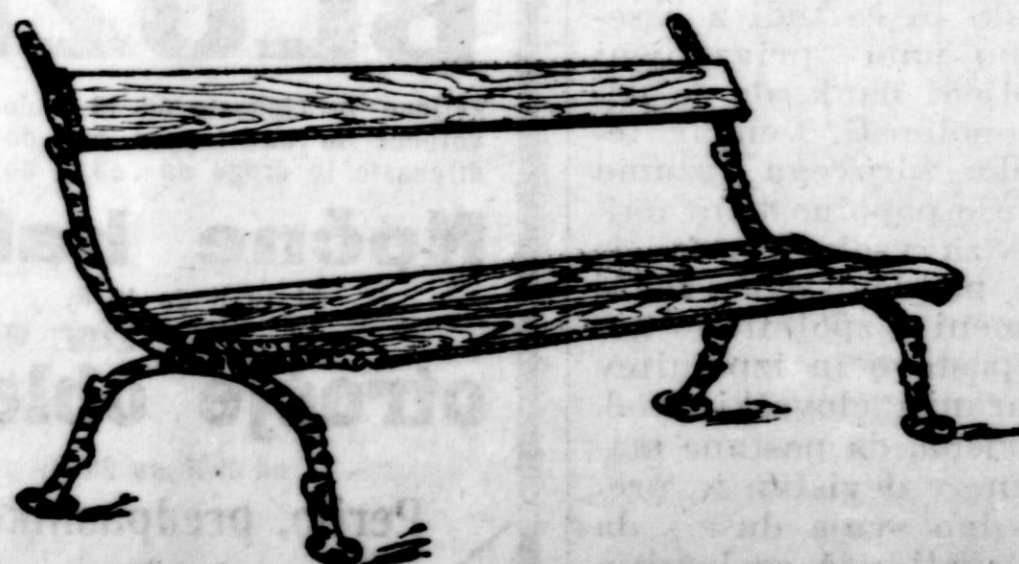
Ne podcenjujmo se! Bodimo odločni, mlačnost, obzirnost in nedoslednost, ki se čim huje nad nami maščujejo, morajo izginiti. Osvobodimo se tujega jarma!

A. ŽABKAR, v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 42.

Železolitvarna, tovarna za stroje in ključavničarska dela.

Priporočam se v izdelovanje, napravo in popravo vseh v mojo stroko spadajočih predmetov: strojev, priprav za mline in žage, moderne Francis-turbine za vsak padec in množino vode, kakor tudi transmisij za vsako industrijo. Izdelujem tudi najrazličnejša dela iz litega in kovanega železa, in sicer križe, kotle, peči, klopi, stebre, trombe za vodo itd.; dalje najraznovrstnejše železne konstrukcije, kakor strešne stole, mostove, vrtnarske rastlinjake, vsa stavbinska in ključavničarska dela: železne ograje, vrata, okna, strelovode in štedilnike, žično pletenino za ograje vrtom, pašnikom, travnikom itd.

Načrti in proračuni na razpolago.

Vse po primernih tvorniških cenah.